

2. Усач Б. Ф. Аудит: Навч. Посіб / Б. Ф. Усач. – К.: Знання-Прес, 2002.
3. Іванова Н. А. Організація і методика аудиту. Навч. посіб./ Н. А. Іванова, О. В. Ролінський. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 216 с
4. Просветов Г. И. Финансовый менеджмент: учебно-методическое пособие / Г. И. Просветов. – М.: Изд-во РДЛ, 2005. – 376с.
5. Бутинець Ф.Ф., Чижевська Л.В., Герасимчук Н.В. Бухгалтерський управлінський облік. Навчальний посібник для студентів спеціальності 6.050106 «Облік і аудит». – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 448 с.
6. Серебренников Г. Г. Управление затратами на предприятии: учебное пособие / Г. Г. Серебренников. – Тамбов: Изд-во Тамб.гос.техн. ун-та, 2007. – 80с.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Кулик Р. Р.

*Калицун Олеся,
студентка групи РКзм-51*

ЕКОНОМІЧНА СУТЬ ПОНЯТТЯ «МАТЕРІАЛЬНІ РЕСУРСИ» ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ В УМОВАХ РИНКУ

Раціональне й економне використання матеріальних ресурсів, правильна постановка їх обліку є надзвичайно важливими в матеріаломістких галузях, де вони є одним з основних компонентів виробничого процесу.

Нами уточнені окремі аспекти класифікації ресурсів, як економічної категорії (рис. 1.).

Таким чином, економічні ресурси охоплюють всі можливі джерела забезпечення виробництва (матеріальні, фінансові, трудові та природні).

Вивчення економічної літератури з фінансового обліку показує, що питання вдосконалення обліку матеріальних ресурсів займає з ній одне з центральних місць. Однак аналіз багатьох публікацій дозволяє констатувати, що донині існує термінологічна плутанина у поняттях «матеріальні цінності», «предмети праці», «матеріальні ресурси», «матеріали», «виробничі запаси» «запаси» У своїх роботах, присвячених проблемам фінансового обліку матеріальних ресурсів, вчені оперують одночасно кількома з вище перерахованих визначень, ототожнюючи їх. Ми вважаємо, що хоча всі вказані назви об'єктів дуже близькі за змістом, проте

вони дещо відрізняються один від одного за складовими елементами. Термінологічний різнобій веде до підміни і нечіткості визначення поняття «матеріальні ресурси», що пояснюється відсутністю в економічній літературі об'єктивної характеристики останніх (табл. 1.).

Рис.1. Класифікація економічних ресурсів

Таблиця 1

**Визначення поняття «матеріальні ресурси»
в економічній літературі**

№	Джерела	Визначення
1	2	3
1	Безруких П.С., Кашаев А.Н., Рогулин Д.А. Бухгалтерский учет: Учебник- 2-е изд., перераб. и доп. – М: Финансы и статистика, 1983. – 375 с.	... матеріальних ресурсів – сировини, матеріалів, палива та інших предметів праці (с. 94)
2	Пильменштейн Д.И. Основы бухгалтерского учета: Учебное пособие. – Изд. 2-е, переработ. и допол -М.: «Статистика», 1974. – 160 с.	Матеріальні ресурси підприємств і організацій сфери виробництва належать головним чином до виробничих засобів... (с. 53)

1	2	3
3	Бухгалтерський учет: Учебник, 2-е изд., испр. и доп. / И.Е. Тишков, А.И. Балдинова, Т.Н. Дементей и др.; Под общ. ред. И.Е. Тишкова, А.И. Прищепи. - Мн.: Вмш. шк., 1996. – 688 с.	Матеріальні ресурси (сировина, матеріали, куповані напівфабрикати, комплектуючі вироби, конструкції, деталі, паливо і т.д.) є предметами, на які спрямована праця людини з метою одержання готової продукції. На відміну від засобів праці, які зберігають свою форму в виробничому процесі та переносять свою вартість на продукцію поступово, предмети праці споживаються повністю, повністю переносять свою вартість на цю продукцію та замінюються після кожного виробничого циклу (с. 69)
4	Енциклопедичний словник бізнесмена: Менеджмент, маркетинг, інформатика / Під заг. ред. М.І. Молдованова. – К.: Техніка, 1993.-856 с.	Матеріальні ресурси -(англ.: material [physical] resources) – засоби виробництва, які включають засоби праці та предмети праці (с. 625)
5	Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник/ За ред. ішоф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ЖІТІ, 2000. -608 с.	Матеріальні ресурси – це засоби виробництва, які включають засоби праці та предмети праці. Тобто поняття матеріальні ресурси є ширшим ніж поняття виробничі запаси, оскільки останнє включає лише предмети праці (с. 146 -147)
6	Гуцайлук З.В. Учет материальных ресурсов в пищевой промышленности. – К.: Техніка, 1983-104с.	...класифікація матеріальних ресурсів: сировина і основні матеріали; куповані напівфабрикати і комплектуючі вироби, допоміжні матеріали; запаси і продукція підсобного сільського господарства, тара і тарні матеріали, паливо, запасні частини
7	Пушкар М.С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні (теоретико-методологічні аспекти): Монографія. – Тернопіль: Економічна думка, 1999. – 422 с.	..матеріальних ресурсів (сировини, матеріалів, напівфабрикатів і комплектуючих виробів, палива, запасних частин, малоцінних! швидкозношуваних предметів, води, енергетичних ресурсів, відходів виробництва)... (с.335)

Як бачимо, із наведених у таблиці визначень, ряд економістів, зокрема М.С.Пушкар, З.В.Гуцайлюк та ін. ототожнюють матеріальні ресурси із предметами праці.

Так проф. Бутинець Ф.Ф. вказує що від поняття виробничих запасів слід відрізнити поняття матеріальних ресурсів. Матеріальні ресурси – це засоби виробництва, які включають засоби праці та предмети праці [2, с. 145].

Ми приєднуємося до думки Ф.Ф.Бутинця, що матеріальні ресурси – це джерело забезпечення процесу виробництва, яке є одним з видів економічних ресурсів включає засоби виробництва, тобто засоби і предмети праці, тому що засоби праці мають матеріальну форму і хоча частинами, але все ж переносять свою вартість на готову продукцію, тобто виступають ресурсом підприємства [2, с. 145]. Отже, до матеріальних ресурсів вважаємо за доцільне відносити такі складові: сировина; основні і допоміжні матеріали; тара, тарні матеріали; куповані напівфабрикати; паливо; запасні частини для поточного і капітального ремонту; вторинні ресурси; енергію; воду та основні засоби (рис.2.).

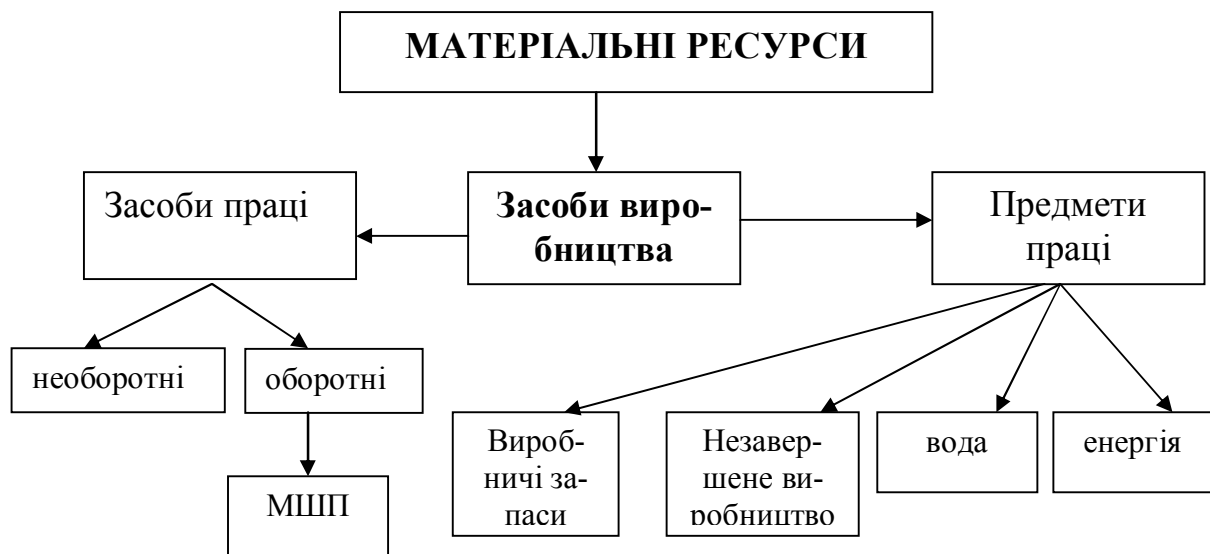

Рис. 2. Склад матеріальних ресурсів підприємства

Запаси як категорію товарного виробництва частково досліджував К.Маркс [3, с. 160]. Його теорія відтворення згодом була покладена в основу методологічної бази для дослідження виробничих запасів з метою розробки теоретичних основ організації обліку. Згідно з цією теорією, матеріальні запаси властиві кожному суспільному виробництву, яке базується на розподілі праці. Вони створюються із сукупної

маси матеріальних цінностей у сфері їх виробництва й обігу. Абсолютна величина запасів, що існують у формі виробничого капіталу помітно зростає. Однак щоб виробничий процес був безперервним, незалежно від того, поповнюється цей запас щоденно чи потижнево, необхідно забезпечити виробництво більшим запасом сировини і матеріалів, ніж його використовують щоденно або потижнево. З цього випливає, що запаси – одна з основних і необхідних умов здійснення кожної стадії процесу відтворення, які забезпечують його стабільність і безперервність.

В.В.Сопко до виробничих запасів відносить сировину, основні та допоміжні матеріали, паливо, покупні напівфабрикати, комплектуючі вироби, тару, запасні частини та ін. Оскільки він у розділі обліку придбання виробничих запасів використовує поняття «матеріальні виробничі запаси», можна зробити висновок, що невстановлене обладнання, яке знаходиться на складі, не включають до складу виробничих запасів [4, с.314].

Згідно з Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств й організацій та Інструкції про його застосування, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291, до виробничих запасів відносять сировину і матеріали, купівельні напівфабрикати і комплектуючі вироби, паливо, тару і тарні матеріали, будівельні матеріали і матеріали, передані у переробку, запасні частини, матеріали сільськогосподарського призначення та ін.

Враховуючи вищесказане, слід, на наш погляд, запропонувати визначення категорій «матеріальні цінності», «матеріальні ресурси», «предмети праці» та «виробничі запаси».

Поняття «матеріальні цінності», на наш погляд, є найширшим, оскільки воно включає в себе предмети праці, малоцінні швидкозношувані предмети, виробниче обладнання, призначене до установки, засоби праці, а також готову продукцію. Тобто, це всі засоби виробництва які мають матеріальну форму і є цінністю підприємства.

Поняття «предмети праці» включає сировину, матеріали, напівфабрикати і незавершене виробництво, воду та енергію. Напівфабрикати бувають особистого виготовлення (закінчені обробкою в якомусь цеху чи переділі і призначені для подальшої обробки в наступних переділах або цехах певного підприємства) і куплені (пройшли певні стадії обробки на інших підприємствах і входять до виробів у виробництві без будь-яких змін і доробок). До незавершеного виробництва відносяться предмети праці, використані на виробництво продукту,

процес утворення якого ще не завершився. Включення напівфабрикатів і незавершеного виробництва до «предметів праці» можна пояснити тим, що вони шляхом послідовної обробки перетворюються в готовий продукт, для чого потрібні певні затрати праці.

Уважаємо, що виробничі запаси – це частина предметів праці, які становлять основу продукції, що виготовляється, надають їй необхідних якостей і беруть участь у процесі її виробництва. Це поняття ширше, ніж предмети праці, а тим більше – матеріальні цінності. До них, на нашу думку, слід віднести сировину й основні матеріали, куплені напівфабрикати, допоміжні і тарні матеріали, паливо та запасні частини.

Список використаних джерел:

1. Борисов А.Б. Большой экономический словарь /А.Б. Борисов. – М.: Книжный мир, 1999. – 895 с.
2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: Рута, 2002. – 688 с.
3. Маркс К. Сочинения /К. Маркс, Ф. Энгельс. – Т.24. – С.160.
4. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в промисловості та інших галузях народного господарства. Навчальний посібник / В. Сопко – К.: Вища школа 2002 р.- 296 с.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Хаблюк О. А.

*Каліщук Уляна,
студентка групи РКм-51*

ОБЛІК НЕОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Створення підприємства передбачає інвестування значної частини капіталу в матеріальні цінності, що призначаються для довгострокового використання, тобто в засоби праці, які становлять основу виробничих потужностей підприємства та є його основними засобами.

Роль основних засобів та інших необоротних матеріальних активів у процесі виробництва, особливості їх відтворення в умовах ринкової економіки зумовлює особливі вимоги до інформації про їх наявність, рух, стан і використання. Ринкова система управління потре-